

Klimaomstillingsutvalget

Vår dato: 30.04.2020
Vår referanse: REG

Innspill fra Tekna

Viser til innspillsmøte 3. mars hvor Tekna deltok. Tekna ønsker med dette å gi et skriftlig innspill til Klimaomstillingsutvalgets arbeid.

Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening er den største masterforeningen i Norge, og den største fagforeningen i Akademikerne med over 81 000 medlemmer. Våre medlemmer har mastergrad eller mer fra tekniske og naturvitenskapelige fagområder.

Korona-pandemien har snudd de økonomiske realitetene i Norge og verden på hodet. Samtidig treffes Norge av en lavere oljepris. På kort sikt resulterer dette i lavere økonomisk aktivitet og høyere arbeidsledighet, men også lavere klimagassutslipp globalt. Likevel er det grunn til å tro at når aktiviteten igjen tiltar, så vil også utslippene komme tilbake til et «normalnivå». Situasjonen vi nå står i gir muligheter omstilling til en grønnere økonomi med et konkurransedyktig og bærekraftig næringsliv med høy jobbttrygghet. Skal vi lykkes med dette må vi sikre at vi får brukt den kompetansen og teknologien vi har til vår fordel.

Fullskala karbonfangst og -lagring (CCS)

Karbonfangst og -lagring er avgjørende for å få ned klimagassutslippene og nå målene i Parisavtalen. CCS er ikke noe nytt, men er bevist igjennom flere piloter. For prosessindustrien vil det være helt avgjørende å kunne fange og lagre karbon dersom de skal greie å kutte utslipp drastisk. Ved å realisere et fullskala CCS-prosjekt vil man lage et grunnlag for teknologispredning, oppskalering og kostnadseffektivitet, samt gi grobunn for et lagringsmarked i Europa.

Så er det viktig at forskning på feltet fortsetter, selv om man realiserer et fullskala prosjekt. Programmene CLIMIT og Teknologisenter Mongstad er viktige for å utvikle teknologien videre.

Gitt den situasjonen vi nå er i med lavere aktivitet grunnet Korona-epidemien og lavere oljepris, så vil et slikt prosjekt kunne gi viktig aktivitet og arbeidsplasser i pressede sektorer. Beregninger gjort av SINTEF viser at en satsing på CCS kan skape 30 000 til 40 000 nye arbeidsplasser frem mot 2050, og opptil 70 000 nye jobber med ringvirkningene. I tillegg vil konkurransekraften for opptil to hundre tusen eksisterende norske arbeidsplasser styrkes i et lavutslippssamfunn.¹

¹ Industrielle muligheter og arbeidsplasser ved CO₂-håndtering i Norge (SINTEF, 2018)

CCS må også sees i sammenheng med CO2-prising, både avgifter hjemme og EUs kvotehandelsystem.

Etter- og videreutdanning

Kombinasjonen av verdensledende teknologi- og bærekraftkompetanse gir enorme muligheter for å skape den konkurransedyktige eksportvirksomheten vi virkelig trenger. Arbeidstakernes kompetanse står for hele 75 prosent av Norges nasjonalformue. Skal man lykkes med en omstilling vil tiltak rettet for å sikre at befolkningen har den rette kompetansen ha stor betydning.

Arbeidslivet er i kontinuerlig endring. Vi har et lærende arbeidsliv, men kompetanse er ferskvare og alle trenger kompetansepåfyll igjennom karrieren. Den teknologiske utviklingen gjør at selv en tung, teknisk utdanning ikke nødvendigvis er nok for å holde tritt med utviklingen.

Her har myndighetene et ansvar i å legge til rette for at alle kan ha tilgang til etter- og videreutdanning igjennom karrieren – på lik linje med at alle i dag har tilgang på videregående og høyere utdanning. Greier vi ikke dette risikerer vi at både teknologer og andre yrkesgrupper står i fare for å havne bakpå.

Teknologi- og kompetanseoverføring

Norsk leverandørindustri og maritime næringer består av teknologimiljøer med bred kompetanse på å gjennomføre komplekse prosjekter med høye krav til sikkerhet i tøffe omgivelser. Erfaringene fra oljekrisen fra 2014 viser teknologi og kompetanse utviklet i denne næringen har stort potensiale for spredning til andre næringer og samfunnsområder fra havbruk til helse og klimatilpasning i kommunene. Tverrfaglighet er helt vesentlig for å lykkes med klimaomstillingen. Slik situasjonen i petroleumsnæringen nå er vil det kunne være store muligheter for å hente verdensledende kompetanse til andre sektorer.

Teknologioverføring har tidligere vært gjort blant annet gjennom klynge-til klyngesamarbeid, og ved bruk av den såkalte “sandpit-metodikken” hvor problemeier og problemløser føres sammen. Blant annet ga Forskningsrådets program IDELAB svært gode resultater.

Tekna mener det er et stort uutnyttet potensial på dette området, det bør derfor sees på mulighetene for å legge til rette for en utvidet og systematisk teknologioverføring mellom bransjer og sektorer.

Med vennlig hilsen

Tekna – Teknisk-naturvitenskaplig forening



Line Henriette Holten

Generalsekretær